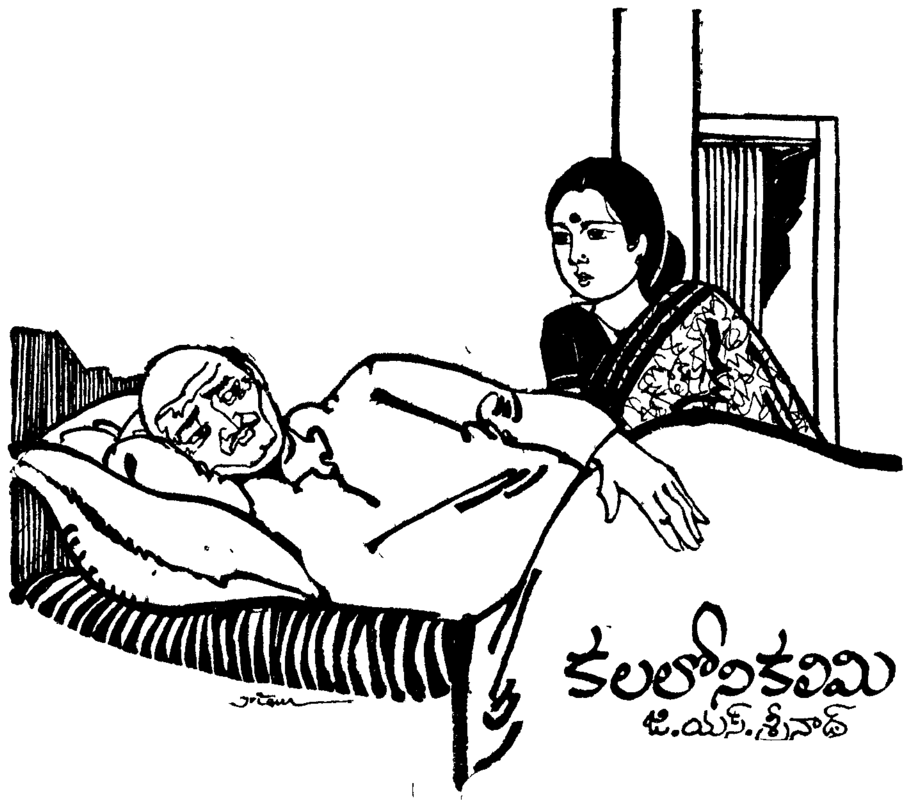

కలలోని కలిమి

జి.యస్.శ్రీనాథ్

"ఏమిటి, శంకరయ్యా, పెందలాడే వచ్చావ్ ?"

"మరేముందండి. మామూలేగా."

"అంటే ?"

"నిన్నటి నుండి తిండి లేదు. భార్య, బిడ్డతో..."

"చాలించవయ్యా నీ సణుగుడు. ఎంత కాలమని నీ సంసారాన్ని ఆదుకోమంటావు ? ఇప్పటికే బోలెడప్పయ్యింది. నీవు తీర్చే దెప్పుడు ?"

"మంచికాలం రాకపోదండీ, మీ ఋణంతో పోను."

"నేను ఋణమని నీ కేనాడూ యివ్వాలేదు. ఋణం నీ నుండి యీ జన్మలో రాదని నాకేమి తెలియదంటావా? నా దంతా ధర్మ బుద్ధి."

"ఎట్లో లెండి. మీ మంచి తనాన్ని మరచిపోను. పుణ్యముంటుంది."

"పుణ్యమా, పాపమో. ఇందా పట్టు." అని సాహుకారు శాంతయ్య, శంకరయ్య చేతిలో రెండు రూపాయలు పెట్టాడు.

శాంతయ్య మొగంలోని అశాంతిని గ్రహించేందుకు శంకరయ్యకు వ్యవధి లేదు. ఇచ్చిందే పదివేలనుకొని, పరమానందభరితుడై లేచాడింటికి పొయ్యేందుకు.

అంతలో యేదో తళుక్కున ఆలోచన తోచి సాహుకారు "కూచో, శంకరయ్యా. నీ కలాగు దివగండం నూరేండ్లాయుస్సు అన్నట్టుందే, యింక బిడ్డ పెండ్లెప్పుడు చేస్తావు ?" అని ప్రశ్నించాడు.

"బిడ్డ పెండ్లా? ఆ సంగతి దేవుడెరుగు. ఆ సంగతి తలచుకొంటే నాకు మా ఆవిడకు గుండెలవిసి పోతాయి, శాంతయ్యగారూ."

"అమ్మాయి కెన్నేళ్లుంటాయి ?"

"ఇరవై అయిదు దాటాయి."

"మీ కూతుర్ని నేను చూచాను చాల అందమైన అమ్మాయి."

"అందాన్నేమి కొరుక్కు తింటారా, శాంతయ్యగారూ? వేలకువేలు వరకట్నం క్రుమ్మరిస్తేకాని యెంతటి పనికిమాలిన వరుడు దొరకడు. నాలాంటి బీదవాని బిడ్డ నెవరు చేసుకొంటారండి?"

"మీకు దరిద్రాన్నిచ్చిన దేవుడు మేలు కూడా చేశాడంటాను."

"ఏమిటండీ ఆ మేలు?"

"అమ్మాయిని చూస్తే చాలు, ఎవడైన వరకట్నం లేకనే ఎగురేసుక పోతడు."

"అదంతా ఒట్టి భ్రాంతి డబ్బు లేనివాళ్ళెందుకు కొరగారు."

"శంకరయ్యా, నీ మేలు కోరి ఒక సలహా చెబుతా. వింటావా?"

"చెప్పండి. మీరెప్పుడూ మా మేలు కోరేవాళ్ళేగా?"

"వరకట్నం యివ్వంది బిడ్డ పెండ్లి చేయలేనంటావా?"

"అదేకదండీ నే చెప్పేది. ఆ శక్తి నాకు ఉండేది లేంది మీకు తెలవదా? ఉంటే యిన్నాళ్లూరకుంటానా? మనసు రోసి పొయ్యింది. కడకు దారినిపొయ్యే దాసయ్యకు అమ్మాయిని ధర్మం చేద్దామనిపించింది."

"పోనీ, మీ బ్రాహ్మణుల్లో ఏలుకోకపోతే బ్రాహ్మణేతరులలో చూడరాదా?"

"ఎవడైన వరకట్న మీంది ముందుకు రాడు. కడకు వర్ణాంతర వివాహమైన నాకు సమ్మతమే."

శాంతయ్య కళ్ళల్లో తళుక్కుమంది. మొగం విప్పారింది.

"అలాగా? నిజమేనా నీ మాట ?"

"ఏ మాట ?"

"వర్ణాంతర వివాహానికి నీవు, నీ భార్య

ఒప్పుకొంటారా మీ కూతురు సమ్మతిస్తుందంటావా?''

''ఎందుకొప్పుకోము. వరకట్నం పీడ, పెండ్లి ఖర్చు మీద పడకుంటే చాలు. మేమురెడీ. అలాంటి ఉదారుడైన అబ్బాయి ఎక్కడున్నాడో చెప్పండి.''

అయితే ఒక మాట. మన వీరారెడ్డిగారి యింటికి అతని బంధువట ఒకతనువచ్చాడు. వయసు ముప్పైయేళ్ళుంటాయి. ఇంకా పెండి కాలేదంట అతనికి. బాగా డబ్బున్నవాడు. చూచేందుకు చాలా తీరిగా ఉంటాడు వీరారెడ్డితో మీ సంగతి చెప్పమంటే చెబుతా.''

''నా భార్యను బిడ్డను ఒక మాటడిగి, మళ్ళీ మిమ్మల్ని మధ్యాహ్నం కలుస్తా.''

''అలాగే. మీరు ఒప్పుకొంటే, మీ చేతి నుండి ఒక చిల్లిగవ్వ ఖర్చు కాకుండ, పైగా మీ చేతికి పదివేల రూపాయలు వచ్చేట్టు చేస్తా.''

''సరే లెండి. మళ్ళీ వస్తా'' నంటూ శంకరయ్య వెళ్ళిపోయాడు.

శాంతయ్య చెప్పిన మాటలు నిజం. అంతకు ముందు దినమే తన మిత్రుడు వీరారెడ్డిని కలుసుకొని యేదో మాట్లాడుదూంటే, రెడ్డి ఆ అబ్బాయి సంగతి చెబుతూ ''ఇతని పేరు రాజశేఖరం. మా కాపు కులస్తుడే. మాకు దగ్గిరి బంధువు కూడ. విజయవాడలో పెద్ద యెత్తున వ్యాపారం చేస్తున్నాడు. బాగా డబ్బు కలవాడు. అదేమి పిచ్చోకాని మా కులంలోని పిల్ల వద్దంట. పేదదైనాసరే బ్రాహ్మణుల యింటి పిల్లే కావాలంటాడు. కావలిస్తే పదివేలు నగదిస్తాడంట.'' అని యాదాటుగా చెప్పకు పోతుంటే, శాంతయ్య యాథాలాపంగా విన్నాడు.

ఈ దినం శంకరయ్య మొగం చూస్తేసరికి, అతని నిశ్చయాన్ని విని, వీరారెడ్డి చెప్పింది జ్ఞప్తికివచ్చి ''పిల్లైతేంగా బీద బాపనికి సాయం చేద్దా'' మనుకొన్నాడు.

శంకరయ్య వెళ్ళిపోయినప్పటి నుండి శాంతయ్య మనసులో అదే ఆలోచన మెదల్తుంది. ''ఈ బ్రాహ్మణుడు తన బిడ్డను పెళ్ళికిస్తాడా! ఏమో! దారిద్ర్యం ఏ పనైనా చేయిస్తుంది.'' అని అతడు ఆలోచిస్తూంటే, ఆ మధ్యాహ్నం శంకరయ్య తన మాట ప్రకారం వచ్చాడు.

'స్వరసాగర్' పంకజ్ మల్లిక్!

ప్రముఖ గాయకుడు, సంగీత దర్శకుడు, టాగూర్ గీతాలను పాడటంలో మంచి పేరు పొందిన శ్రీ పంకజ్ కుమార్ మల్లిక్ తన 73 వ ఏట దక్షిణ కలకత్తాలోని ఆయన నివాస గృహంలో ఫిబ్రవరి 19 వ తేదీన కన్ను మూసారు. ఆయనకు భార్య, కుమార్తె వున్నారు.

శ్రీ మల్లిక్ 1905 మే 10 వ తేదీన కలకత్తాలో ఒక మధ్య తరగతి కుటుంబంలో జన్మించారు. ఈయనకు సంగీతంపట్ల అభిరుచి వున్నందున ఉన్నత విద్య నభ్యసించలేక పోయారు. 1927 లో తన కంఠ మాధుర్యాన్ని మొట్ట మొదట ఆకాశవాణి ద్వారా వినిపించి తర్వాత నటుడు దర్శకుడు, గాయకుడు ఐనా కూడా రేడియో వదలలేదు. చివరివరకుకూడా ఆకాశవాణిలో తన పాటలను వినిపించారు. మొట్ట మొదట సంగీత గాయకుడిగా ప్రసిద్ధికెక్కి, తర్వాత కొన్ని చిత్రాలకు సంగీత దర్శకుడిగా ఐనారు. శ్రీ మల్లిక్ 'డాక్టర్' చిత్రంలో హీరోగా కూడా నటించారు.

ఈయనకు 1932 లో 'స్వర-సాగర్' అవార్డు లభించింది 1970 లో 'పద్మశ్రీ' బిరుదు నిచ్చారు. 1973 లో భారత ప్రభుత్వం దాదా సాహెబ్ ఫాల్కే అవార్డు బహూకరించారు. శ్రీ మల్లిక్ పాడిన 'పియా మిలన్ కో జానా'' సంగీత ప్రియుల హృదయాల్లో శాశ్వతంగా నిలిచి వుంటుంది. ఆయనకు ఎందరో అభిమానులు దేశంలో వున్నారు. ★

అతని ముఖం ప్రపుల్లంగా ఉండడం చూచి తన సలహా అతనికి, యింటివారికి నచ్చి ఉండొచ్చు ననిపించింది శాంతయ్యకు. అతని అంచనా తప్పు కాలేదు.

"శాంతయ్యగారూ! మీ సలహా చాలా బావుందని మా ఆవిడ ఒప్పుకుంది. మా దారిద్ర్యం తీరితేచాలు. దానికితోడు అమ్మాయి సుఖంగా ఉంటుంది కదా! ఇంక తరువాత యేమి చేయమంటారో చెప్పండి" అని శంకరయ్య చెప్పేసరికి, శాంతయ్య నమ్మలేనట్టు కన్నులింత చేసి చూచాడా బ్రాహ్మణునివైపు. తరువాత జరిగిన అర గంట సంభాషణలో శంకరయ్య ఒప్పందల మనస్ఫూర్తిగా యివ్వబడిందని శాంతయ్య గ్రహించాడు.

"సరే, నే నిప్పుడే వీరారెడ్డిగారి యింటి కెళ్ళి అన్ని మాట్లాడుకొని వస్తా. సాయం కాలం యింటివద్దనే ఉంటావు కదా?" అని అడిగాడు సాహుకారు.

"తప్పకుండా ఉంటాను— మీ రాక కెదురు చూస్తూ ఉంటాము మేము ముగ్వురం."

శంకరయ్య చాలా హుషారుగా మాట్లాడి యింటికెళ్ళాడు. నిజంగా అతనికి సహాయం చేయాలనే సద్బుద్ధితోనే అరగంట తరువాత సాహుకారు వీరారెడ్డి యింటికెళ్ళి, అతనితో శంకరయ్య విషయమంతా సమగ్రంగా చెప్పాడు.

అప్పుడక్కడేఉన్న రాజశేఖరం కూడ విన్నాడంతా.

"పిల్ల ఆరోగ్యంగా, అందంగా ఉంటే నాకు నచ్చినట్టే. మీరుచెప్పినట్లు శంకరయ్య గారికి పదివేల రూపాయలిచ్చి, యిరువైపుల పెండ్లి ఖర్చులు నేనే భరిస్తా" అన్నాడతడు.

ఆ సాయంకాలం తన మాట ప్రకారం శాంతయ్య శంకరయ్య యింటికెళ్ళి, రాజశేఖరం అభిప్రాయాన్ని తెలిపి, ఆ మరునాడే పెండ్లి చూపుల కేర్పాటు చేసి వచ్చాడు.

శంకరయ్య కూతురు లలిత నిజంగా ఆ బీదవాని యింట్లో తప్పి పుట్టింది. ఏ మహారాజుగారి యింట్లోనో పుట్టవలసిన మహాలక్ష్మి లాంటిదా అమ్మాయి. పెండ్లి చూపులకని వీరారెడ్డితో వచ్చిన రాజశేఖరం ఆమెను చూచిన క్షణంలోనే ఆ మోహనాంగిని మెచ్చుకొని "అయ్యా శంకరయ్యగారూ, మీకు పదివేల రూపాయలిస్తా. అమ్మాయి పెండ్లి ఖాయం చేయండి" అన్నాడు.

"చాల సంతోషం. నావళంగా శాంతయ్య గారే అన్నీ మాట్లాడారు. మా కందరికి యీ వర్ణాంతర వివాహం యిష్టమైంది."

"అమ్మాయిని మా సమక్షములో ఒక మాటడగండి." అని వీరారెడ్డి యెందుకైన మంచిదని సలహా యిచ్చాడు.

"ఏమమ్మా నీకీ రాజశేఖరాన్ని పెండ్లి చేసుకొనేందు కెట్టి అభ్యంతరం లేదు కదా?" అని శాంతయ్యే అడిగాడు లతను.

తనకు సమ్మతమే అన్నట్టు లలిత చిఱు పెదవుల మీద సుందర మందహాసం నాట్యం చేసింది.

శంకరయ్య భార్య "తథాస్తు"అనింది. కలపిన పెద్దలు యిద్దరు— శాంతయ్య, వీరారెడ్డి— సంతోషించారు.

శంకరయ్య మళ్ళీ మనసు మార్చు కొంటాడేమో అని అనుమానించిన రాజశేఖరం అతన్ని అడుగవలసిన ప్రశ్నలడిగి, అత డిచ్చిన సమాధానాలతో తృప్తి పడ్డాడు.

"శంకరయ్యగారూ, మీకు యీ దినమే పదివేల రూపాయలిస్తాము. లగ్నపత్రిక వ్రాయండి" అన్నాడు వీరారెడ్డి.

శంకరయ్య వెంటనే పంచాంగ మందు కొని, తిథి వార నక్షత్రాలు లెక్కించి, లగ్న పత్రికను వ్రాయ సిద్ధపడడంతో రాజశేఖరం లలిత కొక పట్టుచీర రవికె, ఒక బంగారు చైను తెప్పించి యిస్తూ, తత్కాలోచితమైన మంగళ ద్రవ్యాలను సమ కూర్చాడు.

ఆ తతంగమంతా ముగిశాక వీరారెడ్డి "శంకరయ్యగారూ, మా వెంట యింటికి రండి డబ్బిస్తాను" అని శంకరయ్యను పిలుచుకొని రాజశేఖరంతో వెళ్ళాడు. వారి అభ్యర్థన మీద శాంతయ్య కూడ వారి ననుసరించి పోయాడు.

ఎదురు చూచినట్లుగ ఆ తతంగమంతా చకచక నడిచి పోయినందుకు శాంతయ్య చాల సంతోషించి శంకరయ్యను అభినందించాడు. తమ అదృష్టానికి శంకరయ్య దంపతులు మురిసిపోయారు. తాను కోరిన బ్రాహ్మణ కన్య లభించినందుకు రాజశేఖరానికి ఏనుగు నెక్కినంత సంతోషం కలిగింది.

లగ్న పత్రికలలో ఒక ప్రతిని శంకరయ్య రాజశేఖరం చేతిలో పెట్టగానే రాజశేఖరం

ధర్మపథం

రామకోటి–అంటే కోటి సారులు శ్రీరామ నామం–వ్రాస్తే ఎంతో పుణ్యమనీ, మోక్షం లభిస్తుందని మనవారి నమ్మకం. ఈ నమ్మిక కలవారు విష్ణుభక్తులు, శివ కేశవులను సమానంగా చూచేవారూ మాత్రమే! శైవులు కైవల్యాన్ని పొందడానికి రామకోటికి బదులుగా శివకోటిని రాస్తారు.

రామనామం తరింపజేసేదనీ, కాశీలో మరణించేవారి చెవిలో శివుడే ఆ తారక మంత్రాన్ని వినిపిస్తాడనీ,చెప్తూ ఉంటారు. ఆ రామనామానికి ఎటువంటి శక్తి ఉన్నదో శివుని నామానికి కూడా అట్టిమహిమ ఉన్నది.

శివనామ మంటే ఒక్క 'శివ'అనే నామం ఒక్కటే కాదు. శివుని నామాంతరాలైన మహాదేవ, శంభు, శంకర, హర, భవ మున్నగునవి అన్నీ శివనామాలే! వీటిలో

కలలోని

తనకు కాబోయ్యే మామ చేతిలో పదివేల రూపాయల కట్ట నుంచాడు. ఆ యానందముతో శంకరయ్య తన కెవరివల్ల యీ అదృష్టం లభించిందో ఆ శాంతయ్యకు తన కృతజ్ఞతను తెలుపుకోవడం మరువలేదు.

ఇంటికొచ్చిన పిదప ఉత్సాహం ఉప్పొంగి పోతూంటే శంకరయ్య భార్యతో యిట్లన్నాడు. "ఏమేవ్ మన అదృష్టం మంచిది. ఒక దెబ్బతో రెండు పిట్టలు రాలాయి. ఒక వైపు పదివేల రూపాయలు చిక్కాయి. ఇంకొకవైపు అమ్మాయి పెండ్లి సమస్య తీరింది" అని రూపాయల కట్టనామె కప్పగిస్తూ "ఇదిగో చూడు పార్వతీ, మన దారిద్ర్యాన్ని యీ విధంగా దేవుడు తీర్చాడు. పోతే వర్ణాంతర వివాహమనేగా? ఉష్, అయితేనేమి? మనం కులంవాడు యింత సులువుగా దొరికేవాడా? ఈ రోజుల్లో మహామహులే యీలాంటి వర్ణాంతర వివాహాలకు ఎగబడుతూంటే మన మొక లెక్కా? ఇంతకు ఎవరి సుఖం వాళ్ళది. లలిత దర్జాగా రాణిలాగా బ్రతుకుతుంది.

శివనామ మహిమ

— బులుసు వేంకటరమణయ్య.

దేనిని ఉచ్చరించినా పాపాలు నశిస్తాయి. సామాన్య పాపాలే కాదు. మహాపాపాలు కోట్ల కొలది ఉన్నవి కూడా నశిస్తాయి

'కోటయో బ్రహ్మహత్యానాం
అగమ్యాగమన కోటయః
సర్వే ప్రశమ యాంతి
మహాదేవేతి కీర్తనాత్.'

పంచ మహాపాతకాలలో బ్రహ్మహత్య ఒకటి. అట్టి బ్రహ్మహత్యలు కోట్ల కొలది చేసినా సరే, అగమ్యాగమనాది మహాపాపాలు కోట్లకొలది చేసినా సరే! అట్టి పాపాత్ముని పాపాలన్నీ 'మహాదేవ! మహాదేవ!' అని కీర్తించినంత మాత్రముననే నశించిపోతాయి. అని దీని అర్థం.

అంటే శివనామోచ్చారణవల్ల ఎటువంటి పాపాలయినా నశిస్తాయని గ్రహించాలి.

'మహాదేవేతి వక్తారం
దృష్ట్వైతు యమకింకరాః,
పలాయంతే మహాభీతాః
స్మృత్వాతు యమశాసనమ్'

మహాదేవుణ్ణి స్మరిస్తూ, స్తుతిస్తూ ఉన్నవానికి ప్రాణావసాన సమయంవచ్చినపుడు యమకింకరులు అతని దగ్గరకు వచ్చినా సరే! అతని ప్రాణాలు తియ్యలేరు. 'మహాదేవ' అనే దాన్ని వినగానే వాళ్లకు ఎంతో భయం కలుగుతుంది తమప్రభువైన యముని శాసనాన్ని తలచి కూడా ఏమీ చెయ్యలేని స్థితిలోనే ఉంటారు– అని దీని అభిప్రాయం.

శివనామ మహిమ అట్టిది! నిశ్చలమైన మనస్సుతో దేవదేవుడైన మహాదేవుని స్మరించే వారికి ఎలాంటి ఆపదలూ రావు. తన భక్తుల రక్షణ బాధ్యతను ఆయనయే వహిస్తాడు.

క లి మి

మనము జీవితాంతం హాయిగా ఉండగలం. రేపు మనం సత్యనారాయణస్వామి వ్రతం చేయాలి. ఇదంతా ఆ స్వామి దయ. ఇరుగు పొరుగు బ్రాహ్మణులను, ముత్తైదువులను పూజకు భోజనాలకు పిలిచి వస్తాను. రాజశేఖరంతో కలిసి లలిత స్వామి పూజ చేయాలి. అంతా వైభవంగా జరగాలి. ఏమంటావు?'' అని మగడు చెప్పిన దంతా విని ''అనెదేమిటి? అన్నం అంతా మీరన్నట్టే జరిపిద్దాము. వెంటనే బజారు కెళ్ళి కావలసిన సరుకులు పట్టుకొని రండి. నేను యింట్లో యేర్పాట్లు చూసుకొంటా లలితతో కలిసి'' అని నవ్వుతూ చెప్పింది పార్వతమ్మ.

లలితకూడ ఎంతో సంబరపడ సాగింది. ఇల్లంతా అప్పుడే సందడితో కూడినట్లయ్యింది.

''ఏమేవ్, అడుక్కుతింటూ వస్తు ఉండే యీ శంకరయ్య యీరోజు యింత ఆడంబరంగా సత్యనారాయణ వ్రతం చేస్తున్నాడంటే దీని అంతర్య మేమై ఉంటుం దంటావు? ఏదైనా నడమంత్రపు సిరి కలిసొచ్చింటావా'' అని పిలకజుట్టు సవరించు కొంటూ కామావధాని ప్రశ్నించాడు భార్య సోమిదమ్మను

అదేమోనబ్బా, దైవానికి తెలియాలి. నాకేమి తెలుసు.'' ఆశ్చర్యం ప్రకటించింది సోమిదమ్మ.

''సరే, నిజం నిలకడమీద తెలుస్తుంది. ఈ ప్రొద్దు పప్పుదప్పడాలతో భోజనం మాట నిజం.''

శంకరయ్య యింట్లో సత్యనారాయణ స్వామి పూజ వైభవంగా జరిగిపోతూంది. ఒకవంక బ్రాహ్మణులు, యింకొకవంక సువాసినులు కూర్చున్నారు. స్వామి ముందు పూజ చేసేందుకు పట్టుచీర, రవికె, బంగారు నెక్లెస్ ధరించి లలిత, ఆమె ప్రక్కన పట్టుపంచె కట్టుకొని, ఉత్తరీయం కప్పుకొని రాజశేఖరం కూర్చున్నాడు. ఆ యువకు డెవరో యింకా ఎవరికీ తెలియదు. అతడు అందరి దృష్టుల నాకర్షిస్తున్నాడు. బ్రాహ్మణులు, ముత్తైదువులు గుసగుస పోతున్నారు. అతడెవరు అని వారి సందేహం. తుదకు లలితకు ప్రక్కనే కూర్చున్నాడు కాబట్టి ఆమెకు కాబోయే వరుడేమోనని సమాధాన పడ్డారు.

పూజ ముగిసింది. ప్రసాదం పంపడ మయ్యింది. అందరు సుష్టుగా భోంచేసి, తాంబూలాలు తీసికొని, ఎవరి యిండ్లకు వారు పోతున్నారు. ఆ యువకుని సంగతి పార్వతమ్మ నడగాలని ముత్తైదువులు కొందరింకా అక్కడే మిగిలిపోయారు. రాజశేఖరం, వీరారెడ్డి, శాంతయ్య వెళ్ళిపోయారు.

సోమిదమ్మ తిన్నగ పార్వతమ్మ నొక గదిలో కలిసికొని ''మొత్తంమీద బలేదానివే, పార్వతీ. ఎవ్వరికి తెలియకుండ బలేఅల్లుణ్ణి కొట్టేశావు'' అనింది.

పార్వతమ్మ చిరునవ్వు చిందిస్తూ రాజశేఖరం సంగతంతా చెప్పి ''మమ్మల్నేమి చేయమంటావు, పిన్నీ? మా కులంలో వేలకువేలు వరకట్నమిచ్చి వరుణ్ణి తేలేక ఈ వర్ణాంతర వివాహానికి ఒప్పుకొన్నాము'' అని ముగించింది.

సోమిదమ్మబుగ్గలు రెండు నొక్కుకొని ''అవ్వ! ఇదేంటి చోద్యమే పార్వతీ? మన కులంలో వరుడు దొరకలేదని సలక్షణమైన బిడ్డని కాపువాని చేతిలో పెట్టి కులం చెడిపోతారా? మీరు చెడిపొయ్యేదేకాక యీ దినం మమ్మల్నికూడ కుల భ్రష్టుల్ని చేశారే యీ శూద్ర భోజనంతో'' అని గట్టిగా మాట్లాడుతుంటే, మిగిలిన ముత్తైదువులు, బ్రాహ్మణులు లోపలికి వచ్చి, అంతావిని. శంకరయ్య, పార్వతమ్మల మీద విరుచుకు పడ్డారు.

ఎవరెంత కోపంతో మాట్లాడిన, నవ్వినా దిగతాళి చేసినా ఆ దంపతులు మారు మాట్లాడలేదు. అందరు కాకుల్లా పొడవ సాగారు వాళ్ళిద్దరిని.

''ఇదేమి పోగాలమయ్యా మీకు? నీ బిడ్డను కాపువానికే యిస్తావో మాలవానికే యిస్తావో, నడుమ మమ్మల్నందరిని యీ కులభ్రష్టం భోజనానికిపిలచి అవమానించా వెందుకు?'' అని కామావధాని మొదలైన వారు శంకరయ్యను నిలదీసి అడిగారు.

అందరికి శంకరయ్య దొక్కటె జవాబు! ''ఇది మా యిష్టం. ఎవరి కష్ట సుఖాలు వారివి''

అవధాని కోపంతో, చిటపటలాడి పోతున్నాడు.

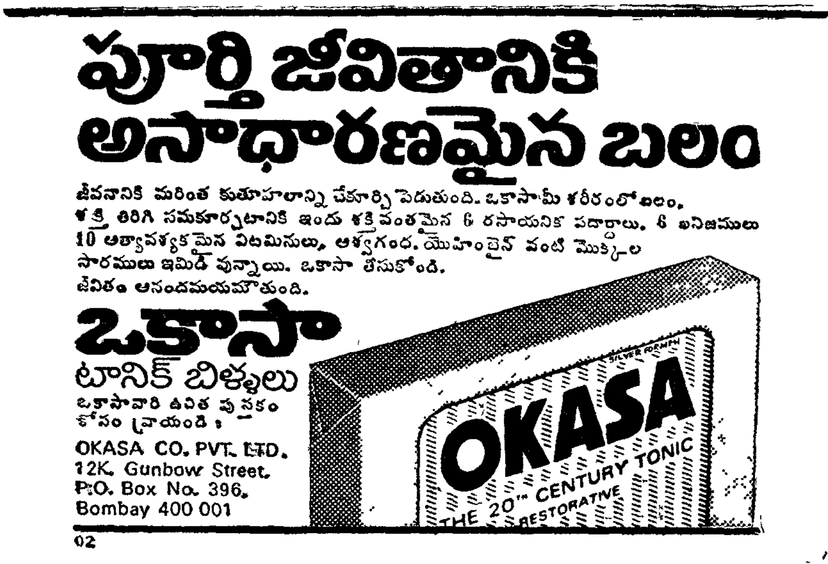

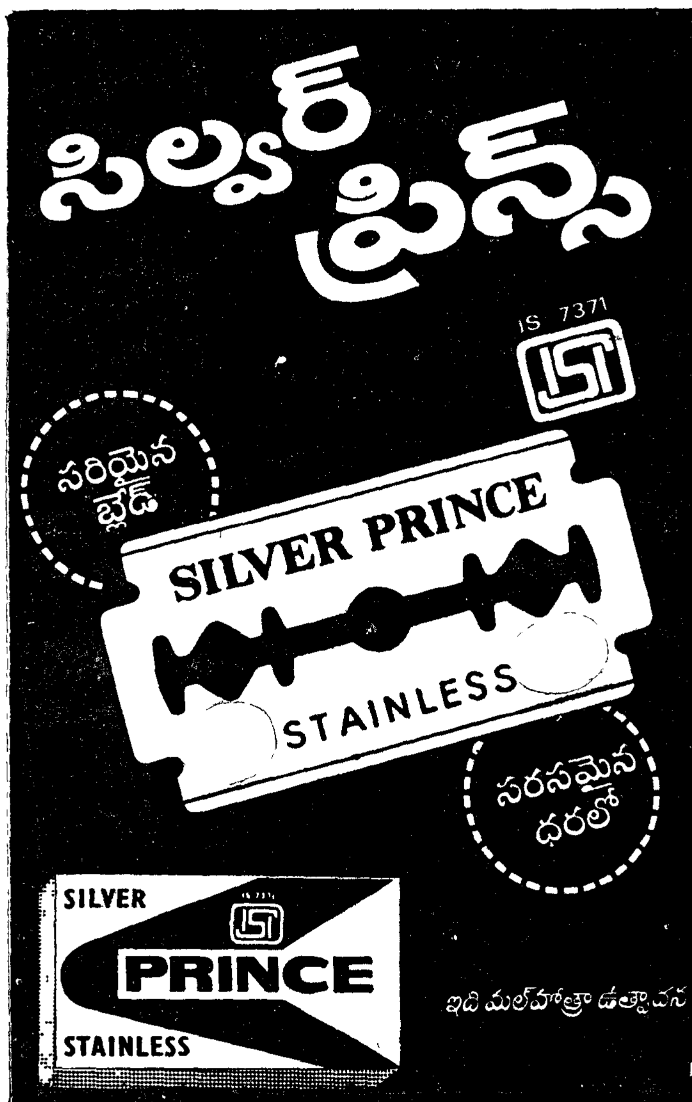

కలలోని కలిమి

"శంకరయ్యా, ఈ పాడు బుద్ధి నీకే పుట్టిందా ? లేక ఎవరైన నేర్పించారా?"

"నన్నేమి చేయమంటారు ? పిల్ల వయసెక్కి పోతూంది. మన బ్రాహ్మణుల్లో వరుడు దొరక్క తిరిగి తిరిగి చచ్చాను. ఏ చవట నడిగినా మూడువేలిస్తారా ? నాలుగు వేలిస్తారా ? అని అడుగుతూంటే, పిండా కూటికే లేని నేను వీళ్ళకు వేలెక్కడి నుంచి తెచ్చియివ్వగలను ? ఈ దినం కులభ్రష్టుల మయ్యామని యేడ్చే మీ రెవరైనా యే నాడైనా నా కష్ట సుఖాలాలోచించారా ? అయ్యో, పాపమని పిలిచి పట్టెడన్నం పెట్టారా ? ఇప్పుడేమో మీ కొంపలే తగల పడినట్లు ఆర్భాటం చేస్తున్నారు ? కులం కులం— ఎక్కడుందయ్యా మన కులంలో ఐకమత్యం ? బతికితే చూచి ఓర్వలేరు— చెడితే చెయ్యి పట్టలేరు— పొండి మీరంతా ప్రాయశ్చిత్తాలు చేసుకో పొండి. ఎవరి కష్టాలు వారివి" అని తెగించి శంకరయ్య అందరిని దబాయించేసరికి, గొణుక్కొంటూ అందరు మెల్లగా జారుకొన్నారు.

ఊళ్ళో బ్రాహ్మణులంతా శంకరయ్య కుటుంబాన్ని వెలివేసినట్లు చూడసాగారు. శంకరయ్య దాన్నేమి లక్ష్యపెట్టలేదు. "నా బిడ్డకు పెండ్లి చేయాలి. నా దరిద్రం తీరిపోవాలి. లలితా, లలితా నీ పెండ్లి వైభవంగా చేస్తానమ్మా !" అని ఆ కడపటి మాటను బిగ్గరగా అనేసరికి పక్కన పడు కొన్న పార్వతమ్మ లేచి, మగనిని కుదిపుస్తూ "ఏమిటండీ ఆ కలవరింతలు ? లలిత పెండ్లై నాలుగేండ్లై అది హాయిగా కాపురం చేస్తూ అత్తవారింట ఉంటే, మరి యిప్పుడేమి దాని పెండ్లి వైభవంగా చేస్తా మంటారు ?" అని నవ్వింది.

శంకరయ్య దిగ్గున లేచి కూర్చొని కళ్ళు నులుముకొంటూ "పారూ, పారూ పదివేల రూపాయలేవి ?" అని చేయి జాచాడు.

"బలేమంచికలే వచ్చిందండి మీకు. కలలో చూచారా పదివేలు ? సరే, కలలోని కలిమి కాలాంతరానికి రాదులెండి" అని పార్వతమ్మ అతన్ని తట్టి హెచ్చరించింది.

"అంతేనా ! అంతా కలేనంటావా !" అని చప్పరించాడు శంకరయ్య.